

"TACHINK,"
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN
SMYRNE

Directeur - Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN

10 ՓԱՐԱ

ԴԱՇԻՆՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՏՐԿ.	ՎԵՑ.	ՇՈ.
ԻԶՄԻՐ	80	40	20
ՊՕԼԻՍ ԵՒ ԳԱԽԱՔ	50	20	
ԱՐՏԱՍԱՂԱՆ	25	12	40

Ձրատակուած ծնուագիրք եւ չնն ջրուիք

ՏՆՕՐԵՆ - ԽՄԱՐԱԳՐԱԳԵՏ
Z. ՄԱՍՈՒՐԵԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ

Անոր անունով շատ սուտ մարգարէներ և առաքելներ եկան ու պիտի գան դարձնալ երկրիս չորս ծագերէն, ժպիտը՝ իրենց կեղծապարիշտ երեսին վրայ ճառադարձաբ, և ձայներն իրեն կար. կայահոս աղբերակներու ջրերը՝ անուշ, թովիչ ու ներդաշնակ թաւալումներով, գողնալու համար իր սիրտն ու հոգին, որ դառնալու փորձառութիւնը ա'լ զտեց և ա'լ պիտի դերուալ չիտայ զանոնք անոնց, որոնք երէկ իր հաւատքը սպաննեցին, իր յոյսերուն վէժքարը սարսեցին և զինքը խաբեցին ու լքեցին իր այրիի զխուռն վրայ հող ու մոխիր ցանել տալով և ճամբաներուն չորս բերանը ձգած լայնհառով նստեցուցին ընդարձակ աւերակոյտերու յաւիտենական ամայութեանը վրայ վայելու:

Ա'լ դուք, որ Նեոէն ալ վերջը եկաք իրեն սուտ մարգարէներ և առաքելներ, առաջնորդելու համար այս անտէր Ազգը անտէր անունով որուն երբէք չի հաւատաքիք, ձեզի՝ կ'ըզգիմ, իբրև ժողովուրդին զանաւոր, խոսքս՝ այն ժողովուրդին անունով, որուն մէկ սրտացա բեկորն եմ և մարմնացումը իր փշուռած Յոյսերուն, իր չարչարուած Սէրին ու խաղաւած Հաւատքին՝ Հայկական Գողգոթային վրայ, որուն առաջարկներուն ու կոչումներուն վրայէն քաղցուցիք իր արիւնջուայ ոտքերը, երբ ան արգէն լոգնած ու արիւննաքամ ճանգիտի կը կարօտէր, երբ անոր սուտ իրեն ըմպելի քացախը՝ իր պապակը յագեցնելու, և գեղարդը խորաժուխ անգամ մըն ալ զարկիք անոր տրեւանոր կողերուն, երբ ան ա'լ ուժասպառ իր կիճոտ քայլերուն վրայ, իր աչքերը, նուաղելու մօտ, բայց պայծառաւոր, երկինք ամբարձած կրօնք, ձայն, թո՛ղ ասանց, զի չեմ գիտեր թէ ինչ կը գործեն:

Ան դեռ չգիտեն թէ ինչ կը գործեն այն ժողովուրդին սրտին հետ խաղեր ընելով, որուն մեծ համբարատարութեան հետ տարիներով խաղան: Տարիներով խաղաւցսաւ այս ժողովուրդը այդ սուտ մարգարէներուն և կեղծիքը կրկին անգամ կեղծող առաքելներուն մեղաքանդումն խօսքերով, որոնք իր ծոցին մէջ հով ցանեցին և հիմա զարմանօք կանգնալուան թէ ինչո՞ւ փոթորիկներ է որկը չնձեն երբ անոնց սուտ առաքելներուն ձեռքով արքայութիւնն անգամ երթալէ կը հրաժարի՝ քան իր իսկ սեպական ձեռքերով անվարան դժոխքը երթալ կը նախընտրէ այդ ժողովուրդը:

Կարելի պիտի ըլլայ՝ հիմա իրենց համերաշխութեան ամենէն ճարտար ու լեզուաւոր առաքելներուն վերաշինել, ինչ որ տարիներու զանա փորձառութիւնը անոր հաւատալիքներուն ու պաշտամունքներուն սրբազան խորանն ու սրէները հիմքէն խախտած ու զգուհուած է արդէն: Ասոր դուռը թէ հաւատալ:

Ժողովուրդ մը երբ իր պաշտած կուսքերէն պատրանալով կ'ըլլայ, անի՛ց է իր ցատուը: Ան ան երբ կը ցատնու և զգուհուքով երեսը կը դարձնէ անգամ մը զինք խաբողներէ, ա'լ կը կործանէ՝ բազմի՛ն՝ ուր կապաւինէր, կը փչի՛ կուսքը՝ զոր երէկ կը պաշտէր դեռ, և գետնէ գետին կը ցարնէ քուրմը, որուն անշնկապականութիւնը կը ծնրադրէր և երկիւղածութեամբ կ'ունկնդրէր:

Աստիճանէ՛ք այդ ժողովուրդին և

իր երկար ու լուսկեաց համերաշխութեան պատկանեցէ՛ք, զի անոր համբարտարութիւնը որչափ լայն, ցատուը որչափ անդուգալոր է, անոր փորձի տակ զոր ուսած երկաթաւոր հաւատքը որչափ դիւրախաբ սրտմտութիւնը որչափ դիւրաբորք է և դուռնօրէն պակուցիչ: Ան երբ անգամ մը ան երեսը կը կախն ու ժանկը կը բուսցնէ անոնց հանդէպ, ալ չի նայիր երեսը անոնց, եթէ՛ նոյն իսկ իրենց հոգի տուող Աստուածը ըլլան անոնք, իրկնքին չափ վեր բարձրացուցած իր մէկ պաշտածը երկիր, վազը այնպէս կը զիտնայ ամհօրէն գետնէ գետին զարնել, որուն մեծ կոտորակաւ կը մնայ միայն ինչպէս է անա ժողովուրդին ցատուը:

Անոր անունով շատ սուտ մարգարէներ ու առաքելներ եկան ու պիտի գան դարձնալ հիւսիսէն ու արեւելքէն զինքը որսալու, զինքը մոլորեցնելու, իր սիրտը գողնալու, բայց ինք, ա'լ իբրև փորձառու պիտի ծառանայ ու տնկուի, և չիտակի անոնց արծուային աչքերուն վրայ պիտի յառն ու խնայեցնէ զանոնք ու իրենց եկած ճամբան պիտի ցոյց տայ վերադարձի համար անոնց ըսելով. Ա'լ կեղծ առաջնորդներուն պէտքը չունիմ ես ինչքան եմ իմ ուսանողս ու ուսնիլիսս, իմ ճանապարհս պատրաստողը, և խիղճս՝ ինձի առաջնորդ. զէ՛հ, զայն՛ք հիմա, Աստուած ձեզի հետ:

Այսպէ՛ս են ժողովուրդները, երբ անոնք փորձառութեան բովիւրէն կանգնին ընդերկար արիւնջուայ ոտքերով փնտել տուած արտով, ու ալ վարպետ դարձած՝ չեն մտնիր այն արկածալից ուղիներուն մէջ, ուրկէ քալել էին կեանքի աղին ու լեզին դառնալու ճապակելով:

Ժողովուրդը անո՛վ է մեծ, որ կըզգայ և ա'լ զգուշ է, որ ալ իր հոգուն աչքերով կը տեսնէ այն ճամբան, որուն տաժանքին մէջ զինքը ընդերկար քաղցուցին՝ աչքերը կապած ու ձեռքերը չղիճալով, ան կը կանխատեսէ գալիքն ու ապագան, երբ մոռնանով հեռու է վառնալը, ու իր կանխազգացումը չի՝ խաբեր, չի՝ մոլորեցնել զինքը, երբ նոր հրապարկներով լի ծագալար թովիչ լեզուներ իրեն կը մօտենան, իր սիրտը կը սողսկեն, զինքը կրկին խաբելու և քաղցնելու այն արահետներուն մէջ, ուրկէ նոր վերադարձած էին իր մոլորուն քայլերը:

Ան արկա իր յոռետեսութիւնը չէ բնաւ, օրչափ իր յատկատեսութիւնն ու պայծառատեսութիւնը: Ան կը զանազանէ կեղծը իսկականէն, իր մտքին աչքերն են որ կը գործեն ու կը տեսնեն անթափանցելի ու վարագուրուածը. իր հոգիին ակաշններովն է որ կ'ունկնդրէ արդարին անպաճճօք ու անխաղաղաւան ձայնը՝ որ պերճանք ու արուեստ չունի, և կը փակէ իր ակաշնը՝ խնամուալ զիմականորներու չրթունքներէն բղխող միտքածորան ձայնին, որ անուշ ու դաշնակալօր մեղիտի ներու և սրինգի փափկանցութիւնն ու նենայ թէ՛, բայց ա'լ վաղուց անոնք կորսնցուցած են իրենց թովիչ հրապարկները, ա'լ օրէն ի վեր, որ ինքը կոյր խորայէն էր դեռ, որ մակորի ձայնին կեղծապարիշտ նմանութեան մէջէն իր ձեռքերը հպեցան լուսաւր մազոտ ձեռքերուն չոր իրականութեան, և ա'լ կոսկածօտ դարձուցին իր խաբուածի բազմատանջ հոգին:

Ժողովուրդ, Ահա՛ մեծ ու սքանչելագործ տարրը, որ գիտէ քանդողներու տարբերութիւնը աւերածը, մէկ ձեռքով և ձեռքի մէկ ճկոյթով վերաշինել, պարբապել և ա'լ անտիկ բերդ դարձնել, Հաւատաւք իրեն. սիրտ տանք իրեն. լո՛ւսը մօտեցնենք իր աչքերուն, որպէսզի

ինք զտնէ իր ճամբան. և մնացած ամէն բան թողուենք իր ձեռներեցութեան: Հոգի՛ պէտք է տալ այդ ժողովուրդին, որուն բարեկամները քիչ են, իսկ թշնամիները՝ անհամար:

Համերաշխութեան կը կոչեն Ազգը. Ան մենք կը հարցնենք. Խո՞ւրդ պէտք է զէպի իր կաթիլներուն մօտեցնել, թէ կաթիլներն են որ պիտի գան ու ինչան մայր զանգուածին մէջ, ժողովուրդ մը չի՛ կրնար զէպի իր պզտիկ մասնիկները ընթանալ՝ անոնց հետ մէկտեղուելու համար. այդ պիտի նշանակէր առնուազն ծովը իր աւազանէն դատարկել և տանել գետն զի՛ գաւաթ մը ջուրին մէջ քանտարկելու, խեղդելու:

Ժողովուրդ, Ահա՛ մեծ ու յաւիտենական տարրը. Ահա՛ է որ կը կազմէ կեանքը. որ Ազգին հոգին է, որ չի սասանիր. երբ դուքը հովերը կ'ոռնան, ծովերը կը կատարեն ու տարբերները սարսուռէ բրունուած կը զողան: Ինքը անսասան ժայռն է, որուն վրայ ազգերը կը խառնուին: Թարգմանք այդ ժողովուրդին:

Ա.Լ.Ո

ՀԱՅԵԼԻՒՆ ՄԷԶ

«Ինչ հաստ գլուխ ու յամառ մարդիկ սա իզմիրցիները», պիտի ըսէ անշուշտ Պ. Ակնունդի, «խօսք չեն իմանում, աղատապարծաւանք, ինչ անեմ որ կարիք ունեմ սրանց, անա ձեռնուռայն թողնում են որ չունեմ զէպի Պօլիս: Խօսանց սա համերաշխութեան ասածին հպատակելու ու համակերպելու, այդ բոլոր սիրեմ սա Սգիպտարն ու Ատանային, որ խնդ եղաւ, չորս կողմս պարտենց, յուզուեց, փայլ շան լակտներ, մի սեղանի էլ չհրաւիրեցին ինձի, է՛ս ինչ տեսակ վայրենիների՝ հանդիպեցայ, այդ բաւական չէ, հիմի էլ պիտի ասեն թէ ընկեր Ակնունդի առանց համերաշխութեան գոյացնել կարենալու նահանջ տեսի իզմիրից, իրաւ որ կ'ընկեր բան չէ՛»:

Անշուշտ այս կամ ասոր նման խոսք մօտեցնել պիտի ունենայ Պ. Ակնունդի, երբ զէպի Պօլիս մեկնելու իր յայտարարութեան համեմատ չզգնուած մտնէ, և ի բաւուր ունի, հակառակ չեմ պնդել, Սգիպտոս և Ատանա յաջողիլ, համերաշխութեան առաքելալ կոչուել, խնկարկը գել, փառաբանուել ուսանաներով չի գնեալ դրուել, ստամոքսն աւերելու չափ հաջկերովներու ու երկոյթներու հրաւիրուել ետք ու իզմիրի մէջ մանրուքներ պատրաստել տալէ ետք, այդ յարմար ու իբրև թէ զուգադիպող պարագաներու մէջ իզմիր գալ ու գաւաթ մը ջուր խմելու չափ դիւրին կործնել սա առեղծուածային համերաշխութիւնը կազմուելու ու ապագոս մեկու հանդիպել, հազար ու մէկ խոյուն դուռներու, արգիլքներու, նպատակի հիմնական փոփոխումներու ու ամէմ մը աւելի թափառելէ ետք, ալ ճարտար թողու մեկնել, առանց հեռագիր մը կամ միթիւն մը իսկ կարենալ ընելու, իրաւ է որ քաղաքիք բան չէ, իսկ մարտուելիք բնաւ...»:

Բայց միւս կողմէ իր օգուտն կունենայ Պ. Ակնունդի անշուշտ հասկցած է թէ ամեն տեղ իր կամքն պարտադրել չէ կա. որ, թէ իզմիր գաւազ գործնական քաղաք, ո՛չ ճառախօսութիւններէ կըրաւուի, ո՛չ անուշ ու սահուն ատենաբանութիւններէ ու ոչ ալ կէս աղու, կէս անուշ խօսքերէ, ու իր գիտցածէն մաս մը անդին չերթար, երբ գործնականապէս համոզուած չգոյաց:

Ինչ ու ուրիշներու կարծեցեալ օգտակարութեան չհամոզուել:

Պ. Ակնունդի ուրիշ դաս մըն ալ քաղեց. իր ցարդ բռնած Թարթիլին անգործութեան վերահասու եղաւ, չէթ իզմիրի համար, ըմբռնեց թէ հոս ժողովուրդային, կամ իրենց լեզուաւ, չէզոք ստուար մեծամասնութիւն մը կայ, որ Սգիպտոսի կամ Ատանայի հայերուն պէս անբան չէ՝ բանականութիւն ունի ու մինչև որ ան կեղծութիւն չտեսնէ, թեւերը չսթթան, իսկ առանց գիտնալու կամ, իրմէ, ուղղութեան առանց իրազեկ ըլլալու կամարակաւ պէնի պէս, չլատագուվիր, չոգնաբար, չգիտնալու և փողոցները չիտայ տալիւլ գուռայով...»:

Իզմիրցի: անապարանքի չգար, մտնաւանդ երբ դիմացինն կ'տեսնէ որ ինքը նիւրէն դուռս կ'ունէ, ինքզինք կ'ընտանցէ անապարանք մը ցոյց տալով, ու կ'սկսի կասկածիլ, ուշադիր դիտել, մէն մի խօսք, մէն մի չարժուած, մէն մի ակնարկ չափել չափիլն ու զգուշաւոր դիրք մը բռնել, խնդրոյն եղբայրութեան սպասելով:

Վերջապէս Պ. Ակնունդի շարունակ կը յեղիկէր թէ կ'անապարտ մեկնելու ու թէ անհամբեր իրեն կ'պատահէ Պօլիս, իզմիրցիս ալ կ'պատասխանէր. ինչո՞ւ չերթար եկածին պէս, եթէ կ'կարծէ թէ իրեն պէտք ունի կ'ախար, առանց իրեն ալ կրնանք հանդարտօրէն խորհիլ ու շատ աւելի նըպատակայարմար կանոնադրութիւն մը պատրաստել, իրեն մեծը հրաւիրեցինք, որ երբ միջառնակի մը պէս մեկնելուն անընդհատ խօսքը կ'ընէ:

Եւ ստոյգ է որ Պ. Ակնունդի ոտքը իզմիր դրած օրէն ի վեր շարունակ մեկնելու վրայ է, ու հաջիւ վերջապէս կ'ընդէմ չարաթ ետք ասկից հետանալ, չեմ գիտեր որ եթէ՛ ամեն օր մեկնելու խօսքը չընէր քանի՛ շաբաթէն պիտի մեկնէր...»:

Այսպէս կամ այնպէս ճշմարտութիւնն սա է որ Պ. Ակնունդի զժողովուրդային զարգէս, ցաւալի է այն պարագան ու չէինք ուզեր որ այդպէս ըլլար. բայց ինչ ընենք, Պ. Ակնունդի կ'առաջադրէ, բայց իզմիրի հայութիւնն էր որ պիտի տրամադրէր...»:

ԵՍ

ԱՐՈՒԵՍՏԻՆ ԱՌՋԵՒ

Արուեստաւոր Տիար Խ. Ս. ՔԱՅՐԱՅԵԱՆԻ
«Արուեստարի տաճիկ»

Դեղարուեստի ծանօթ ըլլալու կամ նոյն իսկ արուեստէն քիչ շատ հասկնալու պէտքն ալ չկայ ըմբռնելու համար արուեստագետ Տիար Խ. Ս. Քալայանի վերջերս հրապարակ հանած «Արուեստարի» անվան գեղեցկութիւնը:

Անիկայ՝ այն գեղարգանք ստեղծագործութիւններէն է, որը սահմանուած է հասկցուելու հմտագոյն արուեստագետէն միւս մինչև ժողովուրդի ամենախտին ուսմիկը, և անիկայ՝ բաւական է բացատրելու համար Տիար Խ. Ս. Քալայանի տիրական կարողութիւնը:

«Արուեստար»ը ասղանկարի «Broderie» և քանդակարի համար մասնաւորապէս պատրաստուած հայերէն և փրանսերէն անվան և ընդունակի սկզբնատարներու հաւաքածոյ մըն է անիկան ճաշակով և զմայելի փափկութեամբ մը գեղարգուած և ծաղկազարդուած:

Եւ զայն թղթատելով, արդար հըպարտութեամբ և անհուն հրճուանքով կը պարտան մեր սրտերը, որովհետև հայ արուեստագետ մըն է այսքան գեղեցկի այսքան հոյակապ գործի մը ծնունդ տուողը:

Եւ այդ Հայ արուեստագէտը՝ սրտով ու հոգով ալ պատուական Հայ գեղեցիկ մտածումը ունեցեր է իր թեղուն մըտքին ու ճարտար մատնեղուն գործը ձօնել Հայ տառերու գիւտին 1500 տակաւ Յօրհաններն. Ս. Ս. Սահակի և Մեհարոյի անմահ յիշատակին:

Երկու Սուրբերուն միմիկի պատկերները բաց վարդազոյն ֆօնի մը մէջ, կը պատկեն «Ոսկեհետք»ին ճակատը, և իրենց խորհրդաւոր շաւաւած թղթի կը թուին օրհնել անոր հեղինակը իրենց ցաւատալի երկունքին անմահ պատուը. Հայ գիրերը, այսքան հրաշալի արուեստով մը զեղազարդած ըլլալուն համար:

Կարծէ որ ամէն Հայ տան մէջ մուտք անէ «Ոսկեհետք»ը որը ճշմարիտ տանտիկնայ մը մէջ անհրաժեշտ պէտքեր գոհացնելու առաւելութենէն զատ քաջախիւրութիւն մը է նաև անոր հեղինակին Տիրար Ս. Ս. Թահաճեանին համար և մղուած մը նոր յղացումներով նոր հրաշալի երկունքով օժտելու Հայ գեղարուեստը:

ՄԱՌԻ ՊԵՏԼԵՐԵԱՆ

ՅԻՇԱՍԱԿՍԵՐ ՈՒԽՏԻ ՃԱՄԲԵՆ

ԱՍՏՈՒԱՍԱՄՈՐ ՏՕՆԸ

Վաղուց թօշնած են Սարսի ու Սթօրի շուշանները բոլորան: Ամայացած լիտներ կմայխացած ծաղիկ ու ծառեր կ'սթի մը անձրեւի երկը կը փնտռեն, քարերն անգամ կը ճաթիկ ծարուէն, անապատներէն հոսող ստուռներ պէս հեղձուցիչ հով մը մերթ ընդ մերթ կուգայ ու կանցնի, դաշտերու կտուքը մեծած է կանաչութիւն երբեք չկայ, հոս ու հոս թարթափ, ցնդար արդէն զեղնած սրթատուներ ակնարկները իրեն կը քաշեն, ու գոգցեն հպարտ և գոհ այգիքային ալ կը յիստարան «տնի մենք դեռ կ'ստանանք»:

Ու խորհիլ թէ ասի աւետեաց երկիրն է, ու հուսալով թէ այս անշրդի լեռն—մերկ ապուստներէն ժամանակ մը մեղր ու կ'սթի կը թղթէր կամ Սեփա սը խալած է, կամ Սեփա կը ստէ Սեփա 14 էր: Անայութեան գոփաւ մը կանցնի Տիրարօր նախատեսն է ու ամբողջ Ս. Քաղաքը Գէթաճանին գիրկը հանգիտ Աստուածամոր տաճարին պիտի գայ օտարի: Գէթաճանին Մէսիայի այդ արցնալու երջանիկ ձորը, յախտեալ կան լուռ ու միտքի խաճարները քալած, փրկան անթապարտ Յուդայի մը լպիլը յանգիտութեան շփոխան Աստուծոյ մը արիւն-արուշտ արտասուքին խնդի ներկայութիւնը պիտի զգայ, յաւէտ լաւի կոծի դատապարտութեամբ լծիքներն առնող ասորի ալ Գէթաճանը՝ այսօր շատ մօտէն արշուներու հոգեպարար տաղերը պիտի ունկնդրէ:

Հակառակ ամսուան, հակառակ Օգոստոս 14- կապարի պէս ծանր թուականին երկինք բաւական մեղմ է, սիւզի հիւրին իր թափառումներուն մէջ մոլոր:

«ԳԵՏԻՆԵՐ» ԹԵՐԹՅՈՒՆ 110

ՄԻՇԷԼ ԶԷՎԱԲՈ

ԲԱՐՏԱԵԱՆՆԵՐԸ

ՍՈՈՑ ԴԻԿԱԶՆԵՐԳՈՒԹԻՒՆԸ

Ա.Ք.

Մ Ե Ք Ե Ն Ա Ն

—Իրօք ճշմարտութիւնն է, Բոլոր տառանները վրայ, ուրեմն մարդկութեան հետ պէտք է հաշտուիմ:

Երկու անվեհեր իրաժաշտները կը կատակաբանէին և խաղաղութեամբ կը խօսակցէին այն ժամանակ ուր անարկու մահէ մը կազատէին: Դողար սրտեր, և առանգոտ և արթուն մտքեր, ամենի հոգիներ, կարամատրէին ուրախակցիլ, և քիչ մը ժամանակը որ կը կարծէին կեանքին դառնալ մահուան և տանջանքի ամենէ յանգուցն գիմագրաւումն կը դառնար:

Սակայն, քիչ քիչ իրենց խօսակցութիւնը դարձաւ հրաշալի և կտրիճ անկկան որ աղատարար հրեշտակի մը նման երեցած էր իրենց: Վերջապէս խոստովա-

հոս Ս. երկնքին մէջ կը շնչէ. մերթ ընդ մերթ Աստուածամորձ սարէն գեփաւ չարաճիճներ խմբակուած խօրէն կը վազեն ձիւն ի վայր, ձիւն ի մէջ, ու լուրջ ու խոփուն հնամենի ձիթներն ու մշտադալոր վարսերուն հետ կատակով կը սուրան. կանչներ:

Ժամը 9-րդն է իր քրտնան. ամէն ոք կը փութայ հն՝ վարը, մենք ալ Միաբանութեան հետ երեակ գումարներով կը փութանք հան վարը Մայրերու Մայրին վերս փրկու մը տնոյն: Ձեռքի ճաշակով կանաչութեան ճեղ շուկաներուն մէջ կուգայ լաւած ամբար ճեղքիով կանչները աղտոտ ճամբաներէ գարշաճ փողոցներէ ու կը մտնենք անձրեւէ գառ ճամբան դուրս ուր չիտեւած փողոտ ու քարոտ ուղիներէն փշիլի թանձր մառախուղը հրաշքեր չկը գործէ. տասը վարկեանէն ղէմք, մազերը հազուստը կը ծերանան իսկոյն. Սիսուսի մը անհուն համբերութեամբ կրելով այս ամէնը կը հնարենք վերջապէս Տաճարին կից Հայոց սեպական պարտէզը, ուր սահմանադրական և լուսնակիր դրօշներ կը ծածանին հին օրերու պատուրուած եղբայրակցութեան սե լի շատ կը արթնցնելով մեր մէջ...:

Միայն ծառայ բազմութիւնը խօյ ալիքի պէս անէ, ծախէ, սարէ, ծախէ կուգայ անընդհատ, բոլորն ալ Պաղատիցիներն են, արաքական ընդածինչաւորութեամբ մը զուարթ, բարձրախօս ուտոստուն:

Հասած է եկղեցիին ժամանակը, ցուրտ սարսուտ մը կը համակէ ամէնքն, որովհետև Աստուածովնը ոչիւնեղու համար հարկ է Հէ-տոք երկար սաղաթնէ մը վար իջնել. սակայն ո՞ր միտքն է որ այս լուսնին արդիւնքով և պատճառով պիտի զբաղի. ալիքի պէս զլտորելով, հրմշտը կելով արդէն տաճարին մէջ ենք, սկսել է «հրաշափառը» հանդիսապետ Սրբազանը զէս ու զէն խալի քառութենէ օրհնութեան մանանայ կանձրէ, բարեպաշտութիւնը կը խալկնէք անդադար, հոգի յիշ է խալկութեան լուսով, միւն ձեռնաւած, միւն մը ձեկալօք կը հայցեն. կ'ուղերսն, ու մաքնիտի մը պէս արագ նայուածքներս կ'ենթան կը կեդրոնանան պատու կ'ուն մը վրայ, բեկոր մը կ'իլի կ'իսն աղէտէն: Պիւճասն է կարծես իր եռոտանիւն վրայ, մերթ կուլայ, կ'աղերսն է, կը պաղտար, մերթ զլուխը վեր ալ քերք վեր կը հայցէ, կ'պատենայ և կուլայ ինչպէս ամենի ժայռերէն վերուած ալիք մը ինչ բաւ կը հայցէ գո՞ւթ թէ վրէժ, վերացումի այս խորհրդաւոր պահը, խալկի ու աղթի ճեճներն արդեօր ինչքը արթնցնելու իր փրկալ սրտին մէջ, կեանքի մէջ թելէն կախուած ու հիմով Սիւնի արթններուն մէջ պտուղող հեզ ամուսնէն արդեօք, ճահիլ-ճիւղա ուղիւն սրախողիւղ, առեանգութեան խնէ, հագնիքէ հարսը աւաղիլի թէ թոռները անհալը, անտուն... այո՛ այս ամէնը թշուառ կին, որքան տառապած է. տան ջանկարէն է արդեօք. այո՛ ինքը՝ տան ջանկարի տղիւն ցեղիս, ի քր տանջանալած ուրուականը արդարութեան, և բա-

ղորդ արիւնկզակ բռնակալութեան օրն՝ իր արիւնտ մատներով իր հեղին մահը ծըրաքեց, օճախը մարեց, տունը քոնդեց, հացը խեղ, իր սիրելի վաճառը տանջաբանի մը վերածեց ցողի տեղ արիւն. ժրպիտի տեղ արցունք, կեանքի տեղ մահ սիտեղծով. այո՛ հեղին տանջանքներն է. բռնութեան վիճակն է, Հայուն ճայնն է...:

Մինչ այս յուշերուն մէջ տարուեր կը թափառիմ մտածողը վրիժախանձ, անդին ժամերգութիւնը իր էն յաղի տեսարանին վրայ սկսած է «լոյս զուարթ»ը կ'ընթակիմ իսկոյն, կ'անկողնիմ լուսին. «Լոյս զուարթներուն իր քաղցր ու դարձողարձիկ ճայնով մինչ ամէն ակնաջիրեն կ'հրաւիրէ, հս անէացած եմ արդէն, կ'սկսի «Եկեալքս»ը. զօգ բուռնութեան փառ-փառ կը փայլին. կը շարժին չափն ի չափ, ճարպիկ ճոճամները օդը կը պատռեն, անհաշուր կընդունկը միտքի գալարումներով կը ծխանայ, կը հեւալ, լուսնայուն մէջմը չորս դիւն կը նայիմ, ամէն ղէմք մինչ հրճի կ'արտայայտին կիլիկիայի Մամիկը՝ կ'սպառնայ տակաւին. Այս անգամ կարգը «Աստուծոյ»ինն է, սարկաւազներ աշուղամարտիկներու պէս իր սրու բերնէ կը խլին «տունները» քաղցրանուագ դպիներու «Տէր ողորմեա՛նեք, ու շարանները կը թնդանք քարայրը, ու կը պողկեման մոլուցքով մը «Յիշեալ Տէր և ողորմեա՛ն» երբ կը խղիւղէ սարկաւազը մատնեղանիւն, գերուածնեւուն համար, ժողովուրդն ալ ետէն ծանր ու ցած ճայնով մը կը կրկնէ «Թիշեա՛լ Տէր և ողորմեա՛ն» վիճակի յարաբերական նոյն շուրթերով մը աւելի բուռն, աւելի ոգեւորուած, ինկանները բուրմալի ծխալեզոց պարի վրայ «Սուրբ Աստուծոյն ալ բարձրացած. կ'երգեն «Համարձիւն, կը կատարեն նախատեղը, ու լուսնայուն դուրս կը նետուենք չնչսպառ լիաթոք չնչելով:

Ժամը 12-րդն է, երկինք չաքարի մը քաղցրութիւնը և մօր մը կ'աթոգին սրբութիւն անուշութիւնը ունի, պարտէզ կը մտնենք. ինչ քաղցր տեսարան, մէն մի խուժր բարեկամներու և բարեկամութեան րու պատշաճութիւն ինչեղի կուտայ հայրենի թափուր բոյնը, մէն մի ձիթի տուն մ'է եղած, հոս՝ զինուորական տառաքախմբը կ'ողնորէ խուռուած ամբար հոս՝ պատանիներու թեւերէ կաղմուած չիղթայ մը տեղական խաղերով կ'զբաղենք, բազմութիւնը, անդին՝ բարձունքներէն միոյն վրայ ուրիշ խուժր մը ուստի թըրթուռն թիւրեղէն արաքական մեկալագոտ շեշտերով «Եկեալքս»-գիրքին—գալուստը կը փառեղեն կամաց կամաց մոլթ կիլիւն ձորին մէջ, ամբարը ցանցառալ կ'սկսի, անոնք միայն կը մնան որոնք «հայրան» արարողութիւնն ալ կը փափաքին ըմբոյխնել, արագ արագ կը թանցրանայ խաւարը, կ'իջնէ գիրքին խորհուրդը և անա կ'ազդարարութի թէ հասած է «հրկուսի» ժամանակը. վար կ'իջնանք, բազմաթիւ վառ վառ ջահերուն փալ-փալ

—Կը ճանչնամ ձեզ, ըսաւ ան. թէ և շատ փոխուած ըլլաք: Դուք էք որ եկաք զիս տեսնել իմ աղտոտ բնակարանիս մէջ որ ձեր այցելութենէն շատ պատուեցաւ: Դուք էք որ այն տարօրինակ հարցումները ըրիք ինձ կարծես հարցնելու համար թէ ո՞ր տարի ծնած էի և թէ սգա՞տ էի... Դուք էք որ ինձ տուիք երկու հարիւր գեղեցիկ էջերէն պարունակող սիրուն քսակը, Դուք էք որ Բօն-տը-Պուսյի տան դուռը բացիք ուր ժամադրութիւն տուած էիք ինձ... Հայր իմ, բարեկեցէք զիս մարդոց ամենէ զգուշին, Բարեկեցէք այս մատնիկի սքանչելի ղէմքը ուր մատնութեան անթուր կը կարդացուի. գիտէ՞ք թէ, պարտը ինչու համար կուտար ինձ երկու հարիւր էջի ուրոց սակայն մինչև վերջինը խմբի Դիտէ՞ք թէ ինչու համար կը տաւէր զիս նշանաւոր և վեհանձն Դաթիկիին: Որպէս զիս ինձմէ խղիւղէ իմ բարեկամս իմ հրաւ, Մարիյեան կոմսը սպաննել:

Ոսկեղի ցնցում մը աւտոբարաշխր գատկեցուց. Դիակը մարմարէ սեղանին վրայ դնելն ի վեր առաջին անգամ, մարդկային զգացում մը պայթեցաւ այս շողոյն մէջ նիւարցած անկարելի լափիչ և մռայլ փնտառութեն:

Ժամերը քեզ թուիլ կուտան թէ, չէ կա. իրի որ այսքան ակնապարար տեսարան մը կարենայ մարդկային ձեռք յարդարել, այլ աստեղազարդ երկնից մի պատառն է վարքերուած, բազմութիւն չիկայ վարը, եղածներն ալ հայազգի երուսաղէմացիներն որոնք մերթ իր խօսին, ստեպ'կը խաչակնքեն, և քիչ անգամ կաղթեն: Կ'սկսի «Եկեալքս» ու կը կարդացուի հոգեհեղին Նարեկացիի «Նւ արդը» Բառերու ինչ յարգում երանգներու ինչպիսի՜ ցոլացում, ինչ հիասքանչ պատկերներ, մին քան միւսը վսեմ, մին քան միւսը հոգեբուր Նարեկացին Ս. Կոյսի վրայ հիացող մէջ, Ս. Կոյս Նարեկացիի ներշնչարանն է, Նարեկացին շատուանը, Ս. Կոյս ցայտուցէն է սրբութեան. Նարեկացին այնքան կտրէ զայն, այնքան կը հաւատայ այդ մարմնատեսիլ Սրբուհին, երկնաւոր Սրբալուսինն որ շատ անգամներ անոր կը դիմէ, իր կուտութենէն զէթ մի կաթիլ, իր անձին անձրեւում կը խնդրէ, որովհետև համոզուած է թէ այդ՝ Աստուածուհիի աղօթքի թեւով ալ պիտի կրնայ մերկանալ այս հոգիտը ցաւի, առանց ըզձանքի և անօրէնութեան: Հսկումի այս խորհրդաւոր և շատ վսեմ արարողութիւնն ալ, որ երեք ժամ է վեր կը տեւէր, կը լրանայ, ու պահ մը համբուրելով Ս. Կոյսին սուրբ գերեզմանաքարը, անտնով հաւատքի մը անհոնթ թեւերով սանդուխներէն վեր վե՛ր կ'իջնէ աչքերս ալ կերով և սիրտս յոյսերով առի...:

ԱժԵՐ

Ազգացիւն Անտոյաւը

Երէկ վե՛հ, Սուրբանի ծննդեան տարեգարծին առթիւ՝ Առաջնորդական փոխանորդ հայրն ընկերակցութեամբ Տիրան Աշխատ և Միսակ Մորուքեան էջն. Կուսակալին, Զինուորական Հրամանատարին և կառավարական բարձրաստիճան պաշտօնեաներու:

—Երեքշաբթի երեկոյ Գաւառ, Ժողովոյ կողմէ ընտրուած յաւանագործը իր տեղեկագիրը բոլորովին աւարտած ըլլալով ստորագրեց և արտօնեց որ զրկուի Գաւառ, Ժողովոյ Բ. Առեւտապետ Մեսրոպ էջն, Սիմոնեանի ի պարտ ու պատշաճ տնօրէնութիւն:

—Դերեզմանատան Բարեգարդիչ յանձնախումբը հրապարակաւ իր խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնէ Գոճաճանեան Աստուծան էջն. Երեք, ինչպէս միշտ այս անգամ ալ, եղած զիմուսի մը վրայ սիրով նուիրեցին թէ՛ փէճիկի Հայկական Մանկապարտէզի պատահաններուն համար վարագորցուներու շատ ընտիր կտաւը:

—Հայնոցին մէջ մէկ երկու օրէ ի վեր լուր տարածուած էր թէ «Բնար»ի Ակումբին գործակալտար ու ամենուն ծանօթ Պ. Արթին Պարմաստեան քօլորայէ վա-

իր տեղերը ուղեցան կարծես վերջապէս պիտի լար:

Իայց չի լացաւ: Զարագուշակ խնդուկով մը պայթեցաւ և կափկափեց:

—Մա, ե՛ս, Տէտան սպաննել ինչեղ, երեք անգամ խնդ... Ա՛հ, եթէ Տէտա մեծած չըլլար, եթէ իր աստղային մարմինը մոգական չըլլանկէն մէջ բանտարկած չըլլայի...:

Զի վերջացուց: Ասպետը թեւէն բռնեց, Այս թեր ուժգնօրէն ցնցեց:

—Կընէք թէ, մոռնեց ան, կընէք թէ ասպետը մեծած է...:

Մեծած. կրկնեց Ռուճիկի, աչքերուն մէջ խնդութեան նշանով մը ապշած: Մեծած... Բարեգարդաբար, երկու մարմինները կը բռնեմ, աստղային և նիւթական մարմինները... երիտասարդ, անոր համար հոս եմ... ձեր ձեռքը, խնդրեմ...:

Ասպետը թեւերը խաչաձեւած էր, և զլուխը կուրծքին վրայ ծուծ էր:

—Այնքան վեհանձն, վրձնաց ան, այնքան քաղ և այնքան երիտասարդ... Եւ այնքան բարի... Օ՛րհնէք բարեկամս, ուրեմն ճակատագիրը կատարուեցաւ ճակատը ծողդ սոսկալի նստազգացումնե-

բակուած է և աղ առիւ Բիւլար փակուած էր մէկ երկու օրէ ի վեր իբր վարակեալ վար և պահպան զրուած էր արտաքին յարաբերութիւններէ զերծ մնալով: Մեզի կիսանգնէն թէ Բնարի գործակատարը ոչ միայն վարակուած մը չէ, այլև քաղաքապետական ծանօթ բժիշկ Տօք. Սաղմոնի կողմէ մասնաւորապէս երէկ քննուած և քօլերայի մեկուսացէ բողոքողին զերծ ըլլալը հաստատուած ըլլալով քարանձինը վերցուած է Բնարի հիմնարկութենէն: Իսկ Պարմաստը արգէն ապաքինած է իր պարտաւթնէն և քաջառողջ վիճակի մը մէջ է:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲԱՂԱՅԻՍ Ժամանակը Առաջապահական ժողովի անդամներէն և Բաղ. Տնօրէնութեան փոխան ըրը Տօք. Թէվֆիք Բիւլարի պէյ և Տօք. Սնակտ Բաթմ պէյ պարտականութեանց, այսինքն կարելի եղածին չափ արագ և շուտ քօլերայի համաճարակին վերջաւորմանը, ինչպէս և բուժել կերպով աշխատելով իրենց ցաւակցութիւնը կը յայտնեն ամբողջ քաղաքացիներուն և կը խնդրեն որ սոյն գործին մէջ ժողովուրդը ալ աջակից գտնուի և ինչպատահան բուժեան ֆնդուի սա անոնի հիւանդութեան գոյութիւնը այլ ևս:

Յանձնարարածը գոյգիւրի և Ժրաշան Գործունէութիւն մը ցոյց կուտայ և կը կարծուի որ Օսմանի տարրերէ բաղկացած, սոյն կարող և քանակէ բժշկական խմբակը լաջողի իր կոտորած ձեռնարկներուն մէջ, թող վերջանայ սա՛ արատը և թող իզմիրի ժողովուրդն ալ այլևս տեղի չի տայ քօլերայի նման համաճարակներու:

ԵՐԵՎԱՆ Բաղարքի մէջ Նորին Վեհափառութեան Սուրբաթի Բնարի Բնարի տա. րեպարձը տօնուեցաւ. ժողովուրդը խան դալատ ցոյցեր կատարեց. ամեն կողմ զր. րօշադարդուած էր և գիշերը լուսավառութիւններ տեղի ունեցան:

ԳՐԵՆԻՆԻՍԻ մէջ յոյն դատարկապարտներ գրեթէ կէս գիշերուան լուսնակ մէջ իրենց բաւական լուսնակայ այլապէս երգերով բաւական իրարանցումներու տեղի տուած են, և կառավարական այսպիսի խիստ չըմտի մը մէջ նմանօրինակ անկարգութեանց գործադրութիւնը կառավարութեան կողմէ հեղինակներուն կազմարարութիւնը որ իրենց բաւական սուղի պիտի նշուի, կը գրէ «Բնարի»:

ՀՐԱՊԱՐԱԿ. — Երէկ քաղաքի ներմուծուած է 500 պարկ թուր. երկուան թուր գինը 80ի և 180ի միջակայ եղած է:

ՄԱՐԱԿԱՆԵՐՈՒ մասին անցեալներս տրուած ծանօթութեանց համաձայն, յանձնարարածը անդամները ընտրուած են և քառասունէրէ գոյգիւր տեղեկութեանց զեռ կ'ապաստուի, և ունէ քաղաքի կամ գիւղաքաղաքի կառավարիչներէ կը պահանջուի որ պէտք եղած տեղեկութիւնները և ծանօթութիւնները զրկուին կեցրո:

Բուն համեմատ... Միտած... Անտարակոյս այս կնոջմէն սպաննուած... Հայր իմ, հայր իմ, շատ իրաւունք ունիք... աշխարհին մէջ տրու և էգ գալիք շատ կան...

— Բարէ, ըսաւ ծեր ըրողախնդիրը որ հետաքրքրութեամբ Ռուսներէ չուրջ կը դառնայ: Երբ քեզ կըսես, ասպետ գայիր, անշուշտ, առատութեամբ կայ. եւ բուր... անա, այս պարունին նման... բուն, տեղեկ անասունը... մահ կը բուրէք, պարուն, գայէք... Ասպետ, զորս ելածնուս պէս, պէտք է որ աշխարհին ծայրը փախնիք...

— Պարուն, ըսաւ երկչտութեամբ Ռուսներէ, կուզէք ձեռքերիդ տալ... Ասպետին կը խօսէր, և ձայնը այնքան տղորդիկ քաղցրութիւն մը ունէր. այնքան տխրութեամբ կը թախանձէր, որ ասպետը դալ գաղտնի, թեկեր քակեց և բաւաւ:

— Ինչ որ րաւ ըլլաք, պարուն, կարծեմ թէ իմ խելք բարեկամս կուրաք... անա ձեռքս:

Ռուսներէի տեղեկութեանց զոյն: Մեր քաղաքի ղեկավարը ուներ բարձրացուց և քրթնեց:

— Միշտ նոյնը, ոչինչ պիտի ուզէք

Եւ ժողովին, իսկ հակառակ պարագային զանց առնողներ, ոչ միայն պաշտօնաւորներ, այլև ըլլան այլ պիտի երթարիւն իրենց յարաբերութեան պատճեններուն:

Յանձնարարածը այս չափով որ արտաքին յարաբերութեան պատճեններուն պիտի պիտի գտնուի և շուտով պիտի մտնի իր գործին:

ԲԱՂԱՅԻՍ իր անդամները ոչ միայն իզմիրի մէջ գործելէ չեղարկուի այլ նոյն իսկ կը համաձայն յայտնայ չափազանց գիւղերն ու քաղաքներն: Զորայինական Պարմաստը մէջ պանդուկ մը, թիւիցի համարը մը որ իզմիր կուգայ և քօլերայէ կը մեռնի և որով ինչեւի տեսնի ալ հակադրութեան ներքեւ կը գտնուի:

ՀԵՐԱՊԱՐԱԿ և նամակատան ընդհանրիւ շատան պէյ Մարմարաշի նամակատանը այցելած միջոցին բաւական անկարգութիւններու և զանցառութիւններու պատահելով կ'ստիպուի նամակատան անօդէն Նադիֆ պէյը պաշտօնէ դադարեցնել և Էօսէմիշի Մուրատէֆին կարգի իր փոխտնօրէն:

ԱԼԵՔԱՆԴՐՈՒ Գասապայի մէջ կատարուած անարգական ցոյցերը որոնք «ճէզա Բէիսի» ի պատիւ սարքուած էին! Ժողովուրդի բողոքին համաձայն «Ճէզա Բէիսին» դատարարութեան զրկուած էր Մարմարաշ:

Բայց հիմա կիսանաք որ դատարարութեան որոշումով անպարտ արձակուած է:

ՍՏԱՆԲՈՒԼ աղբիւրներէ իմացուածին համաձայն Ջիւնի Կօրէնտէն գիւղին մէջ երեք գիւնեալ աւազակներ սրճագործ Օսմանի տան վրայ յարձակած ըլլալով զայն բռնի մօտակայ տնտեսներէն մէկուն մէջ ասրած են և 80 ոսկի պահանջած: Դրամ անբեր կողպակէ վերջ ազատ արձակած են: Աւազակները խուզարկութեան ներքեւ կը գտնուին կրտսի թէ երեքն ալ Էօսէմիշի են իրենց հագուստներէն վէթ ալիպէս կենթադրուի:

ԿԸ ԼՍԵՆՔՈՒ իր վերջերս առած քօլերայի համեմատութեանց վրայ «Բթթիւն» և «Թէրաք» անդամները ժողով մը պիտի գումարեն քարափը Տօք. Թէվֆիք Բիւլարի նախագահութեամբ:

ԲԱՂԱՅԻՍ. — Երէկ կ'ստուգուէ մինչև այս կէտը քօլերայի 5 դէպք պատահած է ինտենսիվ վարքերուն մէջ. 4 Փէշտի/աճը ար և 1 Մօթաքի:

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ հրաման տուած է որ գործելու թոյլտուութիւն չի տրուի յոյն Տօքթ. Ժօրժ Ռաֆիգայի, որովհետև այս վերջինս հակառակ իր Օսմանեան հպատակ մը ըլլալուն ձեւեղական բանալի. ծառայած է:

ՊԱՇՏՈՆ ԿԸ ՓՆՏՈՒՆ

«Ազգ. Հիւանդանոցի» հիւանդապահ Գ. Սիմոնֆի հրաժարած ըլլալով իր պաշտօնէն, վճարականական ասպիւղիզին մէջ պաշտօն մը կը փնտէր իբր և գրագիր, տեղեկէ ֆրանսերէնի տոմարակալութեան և հրապարակի վրայ գործածուող լեզուներուն: Դիմել ուղղակի խմբագրութեան և կամ իր հասցէին»: 5-5

գինք. Ես, փորին ոտքի հարուած մը միայն պիտի տայի այս սգաւէր սուրհանդակին... Արդ, ինչ կուզէ... Եւ ի՞նչ կընէ... Միթէ քաղաքացույ՜կ մի՞նչ...

Ռուսներէի, իրօք, աջ ձեռքը բռնած էր որ ասպետը կարծելով թէ կուզէր պարգապէս վշտի հաղորդութենէն տեղեկ գայն, երկարած էր: Այս ձեռքը բացած էր, և ափին վրայ լապտերին լոյս արձակելով, կուստումնասիրէր, գիծերը կը քննէր:

Արդէն Ռուսներէի մոտեցած էր հայրական վշտի այն զգացումը որ իր մէջ կարծեմար Բոլորովին իր խնդութեան զինք առաջնորդող զարուբիւր մտածման յանձնուած էր: Գլուխը կը ցնցեր: Օտար կարծ, կատաղի ուրախութեան աղաղակ մը արձակեց:

— Ահա ապացոյցը, ոտնաց ան: Ահա ձեր կեանքին գիծը որ կը կորսուի գծի մը մէջ որ Տէօտայի ձեռքին մէջ գտայ: Ահա...:

Անտարակոյս վերամարմնացման գարշիք. հրէշային փորձը գտաւ, բայց ծեր Բարտառան, խնդեցած զայրացած, գրեթէ քարացած, այս ձայնին մահալուք չեղտէ: Ռուսներէին օձիկէն բռնեց, վայրկեան մը ցնցեց և վերջապէս, ցնցումով

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Այսպէսկան. հակառակարական շարժումը, որուն ի գլուխ կը կենայ և կը զեկու վարէ Էօստ փաշա, անշուտօք է ցեղային բաժանմամբ Ջիւնիս ու Թօքիսները:

Պրանսական մայրաքաղաքի մասնաւոր եռանդալից գովեստներով կը գլխի մը Բարտառան Նախագահին և Կոստանդին Թագաւորին միջև փոխանակուած բաժակաձառերու մասին:

— Պրանսայի մամուլին հակակիրները, ընդհակառակը, զժգոհութեամբ կարտասայտուին Կոստանդին Թագաւորին բաժակաձառին հանդէպ:

— Կէսօրէն ետք, այսօր նոր ժողով մը ունեցան Թուրք և Պուլկար պատուիրակները և վերջացուցին բոլոր կախակայուած խնդիրները:

— Պուլկար պատուիրակները ստորագրեցին Թուրք պատգամաւորներուն կողմէ պատրաստուած նոր սահմանագծութեան յատակագիծը:

— Դիւանագիտական յարաբերութեանց վերականգնման վերաբերեալ խնդիրները կարգադրուեցան վերջնապէս, բացի մէկ երկու երկրորդական կէտերէ:

— Ատենը ուշ ըլլալուն համար պատուիրակները նիստը վերջացուցին և վաղ ուշան Նիստին (այսօր) յետաձգեցին վազըֆներու, բանտարկեալներու և տուգանքի խնդիրներուն լուծումը:

— Բրիտէնէն կը ծանուցանեն թէ 2000 ալպանցիներ լեռը ելած են Սերպիոյ վրայ յարձակելու համար:

— «Թաւ» լրագիրը Եպիտոսի խնդիրք քննելով կը գտնէ որ, Գոթիան Յունաստանի համար սկսած է կորսուած համարել: «Վալթէտ» լրագիրը կ'ըսէ որ, Մ. Բաւարիայէ իր բաժակաձառին մէջ յիշեցուցած է այն ծառայութիւնները որ Հունաստանի թիւնը մատուցած է Յունաստանին ինչ և զժողովին վայրկեաններու մէջ:

— «Ժիլ Պլատ» լրագիրը կը գրէ որ Կոստանդին Թագաւորին խօսքերը իր զգացումներուն համապատասխան չըլլալուն համար, արձագանք պիտի չի գտնեն Պրանսացիներու սրտերուն մէջ:

— «Լէւեմոն» լրագիրը կ'ըսէ որ Պրանսան պիտի չի զոհանայ Թագաւորին խօսքերով. այլ պիտի հետեւի այս վերջնային ապագային հետեւելիք քաղաքականութեան հանդէպ Պրանսայի:

— «Մաթէն» առանց յատաշարանութեան և կարծիքի կը հրատարակէ թողաւոր. բաժակաձառը, ըսելով թէ՛ արգիւտած է Թագաւորին ներքին քաղաքականութեան մէջ մտնելը:

ԻՆՎԵՐՏԻՆԵՐԻ ՍԳՈՒԼ [ՊԱՐԵՇԵՐ]

Գարգալական վերամուտը նշանակուած է 9/22 Սեպտ. 1913 ին 7-12 Ե. Յ. Պազչէր Տնօրէն

մը. խցիկին զրան վրայ գլորեցուց: Ռուսներէի կամաց մը ոտքի ելաւ և ասպետին վրայ ալքան տարօրինակ նայուածք մը նետեց որ ասիկա սարսուռց յետոյ, դուռը բանալով, անհասկնալի շարժում մը ընելով անհետացաւ-հաւանականաբար ոգեկոյութեան շարժում մը:

— Տեսա՞ր այս նայուածքը, ըսաւ ծեր ըրողախնդիրը տեղեկան: Դոյնք վկայ կարծես Վամբրի նայուած մ'էր...

Ասպետը, բոլորովին յանձնուած սաստիկ վշտին որ առած լուրէն կզգար, խրքիկին մէջ կերթեկէր յարաճուն վրդովմամբ մը: Կատաղի բարկութիւն մը կը բարձրանար իր մէջը, մեր Բարտառան երբեք իր որդին այս վիճակին մէջ չէր տեսած: Եւ անտարակոյս այս բարկութիւնը վերջապէս պայթումով մը պիտի պոռկար, երբ դարձեալ դուռը բացուեցաւ: Ռուսներէին առաջնորդող հրացանակիրները երեցան նրբանցքին մէջ, և Է. Բարտառայի գիւնը պարգապէս ըսաւ:

— Պարուններ, հանձնեցէ հետեւի ինձ:

ՀԵՌԱԳԻՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ, 10 Սեպտ.— Աւրոյնայ մեզ կիսանգնէն թէ Այսպէսկան կառավարութեան ընդդիմացող բանակը ընդդէմ Իսթանբուլի Բէյաթի և ի նպաստ էստա փաշայի բուռն միջինկ մը գումարած է:

ՆՈՅՆ.— Յունաստանի Թագաւորը իր Բարիկ կատարած ձախդրութեան առին Նախագահին կողմէ հրաւիրուած միջոցին Շանգ Էլիզա պալատին մէջ զինուորական յարգանքներու արժանացած է:

ՆՈՅՆ.— Սերպիոյ Թագաւորը մօտ ապագայի մը մէջ «Ջարուրիւն» պիտի հռչակէ կ'ըսուի:

ՆՈՅՆ.— Այսօր Պուլկար և Թուրք Պատուիրակաց ժողովը իր վերջին նիստը գումարեց. դաշնադրին մի քանի կէտերը քննելէ վերջ պիտի ստորագրեն համեմատութեան գիւրը:

ԾԱՆՈԹՅՈՒՄ

ՊԱՍՏԱՆԻՆԵ «ԲԱՅԵ ԲՐԷՆԹԱՆ»
Սահարար Սիմոն, ժամանակէ մը ի վեր անձնական տկարութեան պատճառով մինչեւ հիմայ չի կարողացաւ իր յաճախորդներու գոհացում տալ, բայց այսօրուրէն սկսեալ, առաւօտ, կէսօր, և երեկոյ պատրաստ է ներկայացող ոնէ յաճախորդ գահացելու իր համադամ կերակուրներով և մանաւանդ հանրածանօթ «Բաշայով»:
5-4

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԱՂԶԱՆՅ ՎԱՐՄԱՐԱՆ

ԳԻՇԵՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏԵՐԵԿԱՆՍ

ԲԱԺԱՆՄԱՐԱՆ.— Մանկապարտէզ, պատրաստարան, նախակրթարան, և բարձրագոյն վարժարան:

Մանկապարտէզի մէջ կ'դասախօսեն հայ և յոյն վարժուհիներ որոնք բարձրագոյն վարժարանէն վկայեալ են հսկողութեամբ տեսչուհի մը որ մասնաւոր ուսումնասիրութիւնները ըրած է մանկավարժութեան վրայ:

Նպատակ.— Մտաւորական կրթութիւն, բնաւորութիւն և կեանքի մշակում:

Դիւնք.—
Դիւնքերով տարեկան 0. Ո. 27
Դօլէհին մէջ » » 6
Նախակրթարան » » 4
Նախապատրաստարան » » 3
Մանկապարտէզ » » 2
Ուստեստ միայն ցերեկօթիկներու » 5
Դաշնակ.— Շաբաթական 2 ժամ » 6
» » 1 » » 3.50

Պրանսերէն և Յունաքէն լեզուները միեւնոյն կատարելութեամբ կ'ուսուցուն ինչպէս է անգլիերէնը:

Վարժարանին յայտագիրներն փափաքողներու կ'արուին, ինչպէս նաև գիտումներ կրնան ըլլալ վարժարանին նախագահին Մ. Ա. Մաքսիմի:

Դիւնքերով ըրող գիտնականն պէտք է ժամանակին ըլլան, որովհետև որոշ թիւէ մը յետոյ վարժարանս չկրնար ամեն գիտնականը գոհացում տալ:

Տեսչուհի ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԱՐԳԱՐԱՄ
15-5

ԼՈՒՎՐԸ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ ՄԷՋ
(Թրանկաթ թաղ)
Երկուշաբթի. 16 և Երեքշաբթի. 17 սեպտ.
Ամէազեղեալ գիներով
ՄԵԾ ՐԱՊԷ
ԿԱՆԻԿ
Տնօրէնութիւն

ԲԱՅԱՌԻԿ ԱՌՈՒԹ
ՆՈՐԱԶԵԻՆԻՍԻՆՑ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆԻ
ԼԷԼԷԿԱՆՍՍ

Սեպտ. 29է սկսեալ վերջնական վաճառում
7-1 ԿԱՆԻԿ, ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆԻՔ
P. XENOPOULO & Cie
29 Երկուշաբթի և Երեքշաբթի

ՄԵԾ ԶԵՂԶ
Ամեն տեսակներու վրայ

